

EXPUNERE DE MOTIVE

Tinerii din România trebuie susținuți pentru a dobândi o *cultură a democrației* și o *cultură pentru justiție*, făcându-le cunoscute și promovându-le valorile europene și principiile statului de drept. Organizația Națiunilor Unite a dedicat o *Zi internațională a Democrației* și pentru ca tinerii să se implice în societate și prin participarea lor la alegeri, prin votul lor, să genereze acele mișcări care consolidează o democrație incluzivă în societate.

Democrația nu este o „vorbă goală în vânt” și nu trebuie să fie un concept abstract pentru cetățeni; starea democrației unei țări se măsoară cu un instrument obiectiv pe care cetățenii îl au la îndemână pentru a corecta derapajele politicianilor: *votul*. Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept a Consiliului Europei (**Comisia de la Veneția**) a statuat că *democrația*, alături de *drepturile omului* și de *statul de drept*, constituie unul dintre cei trei piloni ai *patrimoniului constituțional european* și ai Consiliului Europei. *Democrația* este de neconceput în lipsa unor alegeri desfășurate în conformitate cu anumite principii care le conferă statutul de alegeri democratice. Aceste principii reprezintă un aspect specific al patrimoniului european constituțional care, în mod legitim, poate fi numit "*patrimoniul european electoral*". Acest patrimoniu cuprinde două aspecte: pe de o parte, nucleul constituit de *principiile constituționale* care guvernează dreptul electoral (*sufragiul universal, egal, liber, secret și direct*), iar pe de altă parte, principiul conform căruia alegerile cu adevărat democratice pot fi desfășurate numai dacă sunt satisfăcute anumite condiții fundamentale ale unui stat democratic bazat pe preeminența dreptului: *drepturile fundamentale, stabilitatea legislației electorale și garanțiile procedurale efective*.

Sufragiul liber în viziunea Comisiei de la Veneția are în vedere atât *libertatea alegătorului* de a-și forma o opinie, cât și *libertatea acestuia de a-și exprima această opinie*, respectiv caracterul liber al procedurii de votare și acuratețea evaluării rezultatelor. În dinamica societății de azi, libertatea tinerilor alegători de a-și forma o opinie și de a-și exercita dreptul de vot în consecință depinde de gradul de cunoaștere a drepturilor electorale și a sistemului electoral național. Tinerii trebuie să fie pregătiți în familie, în școală și în societate pentru a-

și exercita dreptul de vot, precum și drepturile politice, într-un mod informat și cu responsabilitate atunci când împlinesc vârsta legală care le permite exercitarea drepturilor electorale și a drepturilor politice.

Sunt doar 31 de ani de când românii și-au recăpătat dreptul să participe la alegeri libere, iar datele statistice evidențiază o prezență sub 50% dintre cetățenii cu drept de vot înscriși pe listele electorale, la alegerile locale, la cele parlamentare și la alegerile europarlamentare. Alegerile prezidențiale sunt singurele alegeri la care prezența la vot, cu precădere la turul al II-lea, depășește 50% dintre cetățenii cu drept de vot înscriși pe listele electorale. Tabelul cu date statistice de mai jos ilustrează trendul descrescător al participării cetățenilor la alegerile parlamentare, în timp ce participarea la referendum înregistrează procente de participare în funcție de tema/temele referendumului.

Alegeri/referendum*	Numar votanți	Alegatori pe liste	Prezență la urne %
Referendum <i>constituțional</i> 2003	9,938,441	17,842,103	55.70
Referendum 2007 <i>pentru demiterea președintelui României</i>	8,135,272	18,301,309	44.45
Referendum 2007 <i>pentru introducerea votului uninominal pt alegerea Parlamentului</i>	4,851,470	18,296,459	26.52
Referendum 2009 <i>pentru trecerea la parlament unicameral și reducerea nr de parlamentari</i>	9,320,240	18,293,277	50.94
Referendum 2012 <i>pentru demiterea președintelui României</i>	8,459,053	18,292,464	46.24
Referendum 2018 pentru revizuirea Constituției	3,731,704	18,278,496	20.41
Referendum pentru Justiție 2019	7,541,311	18,267,997	41.28
Alegeri europarlamentare 2019	8,954,959	18,267,732	49,02
Alegeri europarlamentare 2014	5,911,794	18,221,061	32,44

Alegeri europarlamentare 2009	5,035,299	18,197,316	27,67
Alegeri europarlamentare 2007	5,370,171	18,224,597	29,47
Parlamentare 2000**& Prezidentiale 2000 – tur I	11,559,458	17,699,727	65.31
Parlamentare 2004 & Prezidentiale 2004 – tur I	10,794,653	18,449,676	58.51
Parlamentare 2008	7,238,871	18,464,274	39.20
Parlamentare 2012	7,694,180	18,423,066	41.76
Parlamentare 2016	7,323,368	18,403,044	39.79
Parlamentare 2020	6,059,113	18,964,642	31,94
Prezidentiale 2000 – tur II	10,184,715	17,711,757	57,50
Prezidentiale 2004 – tur II	10,112,262	18,316,104	55,21
Prezidentiale 2009 – tur II	10,620,116	18,303,224	58.02
Prezidentiale 2014 – tur II	11,719,344	18,280,994	64,11
Prezidentiale 2019 – tur II	10,031,762	18,287,119	54.85

*Date statistice conform alegeri.roaep.ro si <https://prezenta.bec.ro>

** Date statistice pentru alegeri parlamentare pentru Senat

În ceea ce privește participarea tinerilor la alegeri și la referendum, statistica nu este una încurajatoare: astfel, tinerii cu vârsta între 18 – 25 de ani participă într-un număr considerabil mai mic la alegeri/referendum decât tinerii cu aceeași vârstă din alte state europene. Principalele *cauze* menționate de către tineri în sondaje și în interviurile din mass-media, ca factori care determină absenteismul tinerilor la vot sunt: lipsa încrederii în schimbare și în clasa politică existentă, neinclusiunea priorităților tinerilor în programele electorale, lipsa dialogului cu politicienii și nerespectarea promisiunilor, dar și dezinformarea, toate având rezultat dezamăgirea tinerilor în clasa politică. Fără îndoială, *cultura politică* joacă un rol semnificativ în problema neparticipării tinerilor la vot, întrucât tinerii nu sunt suficient de pregătiți și informați despre mecanismul alegerilor și despre importanța exercitării dreptului la vot.

O participare crescută a tinerilor cu vârsta între 18 – 25 de ani s-a înregistrat la referendumul pentru Justiție declanșat de Președintele României și organizat în data de 26 mai 2019, când alegătorii români au fost chemați concomitent cu

alegerile pentru Parlamentul European, să participe la un referendum național ce a avut ca scop apărarea justiției în România.

Așa cum remarca Irina Moroianu Zlătescu în lucrarea sa despre “Drepturile omului – un sistem în evoluție”, turbulențele unei perioade sau deficiențele unor momente de referință au impulsionat întotdeauna societățile democratice să răspundă prin măsuri politice, sociale, economice sau tehnologice, iar astfel, sistemul drepturilor omului „a progresat în condițiile alternanței perioadelor luminoase cu cele de obscuritate” (I.M. Zlătescu, București, 2007).

Participarea celor 7.541.311 de alegători la referendumul pentru Justiție din 2019 marchează acest referendum ca un moment de referință pentru manifestarea democrației prin sufragiu universal în istoria evenimentelor electorale de după 1989.

În urma scrutinelor din 26 mai 2019 (referendum și alegeri europarlamentare) au rămas întipărite în conștiința publică obstacolele întâmpinate de cetățenii români din străinătate, care, deși s-au mobilizat exemplar pentru îndeplinirea datoriei civice de a-și exercita dreptul de vot, s-au confruntat cu insuficiențele sistemului electoral, o parte considerabilă a acestora neputând să-și exercite dreptul de vot. Pe de altă parte, deși condițiile organizatorice nu au permis derularea scrutinului în condiții facile, participarea a fost una peste media celor din ultimii ani, peste 7,5 milioane de alegători votând pentru salvarea statului de drept la referendumul național din 26 mai 2019. Mai mult, nivelul de participare la alegerile europene din aceeași dată, dar și numărul mare al alegătorilor care au răspuns la chemarea pentru apărarea statului de drept, a demonstrat deschiderea electoratului, inclusiv al electoratului tânăr, pentru continuarea și consolidarea parcursului european și democratic al României.

Referendumul pentru Justiție din 26 mai 2019 a arătat clasei politice dorința alegătorilor de a participa activ la procesul democratic, dar a reprezentat totodată premisa unor reforme majore ale sistemului electoral românesc, care au facilitat accesul la vot și au asigurat condiții mult mai bune pentru alegători la scrutinele ce au urmat.

Ca o reparație morală pentru obstacolele întâmpinate de cetățenii români din străinătate la votul din 26 mai 2019 și pentru a celebra civismul tuturor celor care

au votat în ciuda condițiilor nefavorabile considerăm că această zi ar trebui să fie marcată ca *Ziua Națională a Alegătorului*, cu prilejul căreia autoritățile publice centrale și locale vor organiza manifestări pentru promovarea participării la procesele democratice și electorale.

Aceste manifestări vor avea și rolul de a reaminti importanța votului în democrația românească, atât alegătorilor, cât și autorităților ce au obligația de a asigura buna organizare și desfășurare a alegerilor și referendumurilor, și de a stimula participarea la vot și gradul de implicare civică mai ales în rândul generațiilor tinere de alegători.

Pentru realizarea scopului legii, dincolo de simbolistica zilei de 26 mai ca zi de referință a manifestării democrației prin vot pentru apărarea valorilor naționale și a principiilor statului de drept, inițiatorii propun prin prezenta inițiativă:

- posibilitatea autorităților administrației publice centrale și locale de a organiza, la nivel național și local, manifestări, campanii de informare, evenimente și activități cultural-educative și științifice consacrate conștientizării semnificației dreptului de vot și a importanței alegerilor și a referendumurilor pentru democrație și statul de drept, precum și informării cetățenilor cu privire la drepturile și procedurile electorale;
- organizarea unor evenimente similare în străinătate de Ministerul Afacerilor Externe, prin misiunile diplomatice, oficiile consulare și institutele culturale românești din străinătate
- organizarea de către Autoritatea Electorală Permanentă de manifestări, campanii de informare, evenimente și activități proprii dedicate „*Zilei Naționale a Alegătorului*”, promovarea de către aceasta autoritate a „*Zilei Naționale a Alegătorului*” în țară și străinătate, cu posibilitatea de a sprijini, tematic și logistic, organizarea în țară și străinătate a activităților;
- dreptul partidelor politice, respectiv al organizațiilor ale cetățenilor aparținând minorităților naționale care participă la alegeri de a se implica și susține manifestări, campanii de informare, evenimente și activități

cultural-educative și științifice consacrate scopului avut în vedere prin instituirea Zilei Naționale a Alegătorului

- În perioada de 30 de zile de dinaintea „Zilei Naționale a Alegătorului”, Ministerul Educației Naționale, inspectoratele școlare, unitățile de învățământ preuniversitar și instituțiile de învățământ superior, singure sau în parteneriat cu organizații neguvernamentale, societatea civilă, asociații de și pentru tineret, de elevi sau studenți, organizează activități educative pentru elevi și studenți privind importanța participării la alegeri și referendumuri, precum și sistemul electoral românesc;
- Camera Deputaților, Senatul, Administrația Prezidențială, Guvernul și autoritățile administrației publice centrale și locale, singure sau în parteneriat cu organizații neguvernamentale, societatea civilă, asociații de și pentru tineret, de elevi sau studenți, pot organiza campanii de informare și evenimente pentru promovarea în rândul tinerilor a importanței participării la alegeri și referendumuri
- În perioada 16 mai - 26 mai, Societatea Română de Radiodifuziune și Societatea Română de Televiziune vor realiza și vor include în programele lor, emisiuni dedicate „Zilei Naționale a Alegătorului”, vor promova campaniile de informare prevăzute în lege și vor reflecta în cadrul programelor lor activitățile dedicate Zilei Naționale a Alegătorului;
- În săptămâna care include data de 26 mai, Autoritatea Electorală Permanentă prezintă Parlamentului un raport privind accesul alegătorilor la vot, care va include date statistice privind compoziția corpului electoral și referințe privind gradul de interes al acestora în legătură cu participarea la alegeri și referendumuri, precum și recomandări privind creșterea participării la vot; aceeași autoritate adoptă ghidul de organizare a activităților prevăzute de lege.
- Fondurile necesare pentru organizarea manifestărilor, evenimentelor, activităților și campaniilor prevăzute de lege se asigură anual, din bugetul de stat și bugetele locale, prin bugetele Camerei Deputaților, Senatului, Administrației Prezidențiale, ale autorităților administrației publice

centrale și/sau locale, precum și ale Societății Române de Radiodifuziune și Societății Române de Televiziune.

Inițiativa parlamentară nu are un impact financiar asupra bugetului de stat consolidat aferent anului 2021, fondurile necesare pentru organizarea manifestărilor prevăzute de lege urmând a fi avute în vedere în viitorul exercitiu bugetar aferent anului 2022, potrivit alocărilor bugetare aprobate de Guvern și adoptate de Parlament prin legea bugetului de stat.

Inițiatorii apreciază că prezenta inițiativă parlamentară va da startul unor inițiative de educare politică a populației prin care se va putea rezolva problema absenteismului la alegeri și va fi încurajată participarea tinerilor la diferite tipuri de alegeri sau referendum. Ne reprezentarea tinerilor la vot înseamnă abandonarea propriilor aspirații, ~~și~~ România nu poate avea viitor fără tinerii ei creativi și implicați.

Inițiatori:

~~Laura / Iuliana~~ ȘCÂNTEI
senator PNL

~~Florin - Vasile~~ CÎȚU
senator PNL

//

Lista semnatari sustinerii (comitatorii) pentru Propunerea legislativă privind declararea zilei de 26 MAI - Zua Națională a Abolirii sclaviei

Nr. crt.	Nume si prenume	Grup parlamentar	Semnatură senator
1	GURUŢA VIEGIL	PNL	
2	ANDRONACHE GABRIEL	PNL	
3	AUINA GORGHIEU	PNL	
4	NELV TATIAN	PNL	
5	SEBASTIAN BURDUJA	PNL	
6	ANISIE MONICA CRISTINA	PNL	
7	MUNTEAN LUCICA SINA	PNL	
8	ROBERTA APOSTOL	PNL	
9	RĂZVAN PRISCA	DEPUTAT PNL	
10	BOONE CECALIA MILEA	PNL	
11	IOAN RAUCA GABRIELA	SENAT-PNL	
12	PIRU STEZA	SENAT PNL	
13	VELA Ion Marcel	SENAT PNL	
14	STROE IONUT MARIAN	Dep. PNL	
15	CADARIU DANIEL	PNL	
16	CRISTINA IOAN	PNL	
17	CRISTIAN CHIRTES	PNL	
18	POTECI VASILICA	PNL	
19	BICA Iulian Mihail	PNL	

ul

Nr. crt.	Nume si prenume	Grup parlamentar	Semnatură senator
20	BALINT LIVIU IOAN	PNL	
21	PLĂIASU GABRIEL	PNL	
22	BICA DĂNUȚ	PNL	
23	NEATȘU NICOLAE	PNL	
24	SIGHIARIU ROBERT	PNL	
25	VEȘTEA MIHAIL	PNL	
26	Adrian Iuliu	PNL	
27	CARD GHEORGHE	PNL Simb	
28	ARDELEAN BENONI	PNL	
29	Olteanu Ioan	PNL	
30	CIOFU CĂTĂLINA	PNL	
31	Măroșoiu Elena	PNL	
32	Ionescu Antonel	PNL	
33	Bărbulescu Alexandra	PNL	
34	Giugoa Nicolae	PNL	
35	MARA CALISTA	PNL	
36	ȘIȘCU GEORGHE	PNL	
37	Pauline Nicoleta	PNL	
38	ALEXE FLORIN	PNL	

1
1

Nr. crt.	Nume si prenume	Grup parlamentar	Semnatură senator
37	TRĂILĂ CRISTINA	PNL	
40	LEONEANU LAURENTIU	PNL	
41	Bălan Ion	PNL	
42	SORIN-JAN MOLDOVAN	PNL	
43	HORGA MARIA-GABRIELA	PNL	
44	NĂCĂŢĂ SORIN	PNL	
45	MARIA STOIAN	PNL	
46	Cristian Băcăm	PNL	
47	Fodor Angelica	PNL	
48	SILVIU VEXLER	MIN	
29	OVIDIU GANT	MINORITĂŢI	
30	BOGDAN GHEORGHIE	PNL	
31	Daniel Feurber	DMC	
32	BUIZ SORIN	PHC	
33	FAGARASIAN VALENTIN	PNL	
34	OROS ADRIAN	PNL	